

ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ
ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

THE EFFECT OF CREATIVE ART ACTIVITIES BY PROJECT-BASED LEARNING
EXPERIENCES ON EARLY CHILDHOOD'S CREATIVE THINKING
AND SOCIAL DEVELOPMENT

พรธิษา ทรองอุดมสกุล¹ อารี สาริปา² และกุสุมา ใจสบาย³
Porntisa Throngudomsakul¹, Aree Saripa² and Kusuma Jaisabai³

^{1,2,3}สาขาวิชาวัตกรรมการศึกษาระดับปริญญาตรีและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
^{1,2,3}Curriculum and Learning Management Innovation, Faculty of Education,
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
Email: buajaaa@gmail.com

Received: February 10, 2024
Revised: July 16, 2024
Accepted: July 17, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยมีก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ 2) ศึกษาพฤติกรรมการคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ 3) เปรียบเทียบพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ และ 4) ศึกษาพฤติกรรมการพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 3 จำนวน 25 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ 1) แผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ 2) แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ 4) แบบประเมินพัฒนาการด้านสังคม และ 5) แบบสังเกตพฤติกรรมพัฒนาการด้านสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) พฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ อยู่ในระดับคุณภาพดี 3) พัฒนาการด้านสังคมหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) พฤติกรรมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ มีพัฒนาการด้านสังคมที่ดีขึ้น

คำสำคัญ

การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การจัดประสบการณ์แบบโครงการ ความคิดสร้างสรรค์
พัฒนาการด้านสังคม

ABSTRACT

This research objective were to 1) compare the effect of creative thinking before and after creative art activities by project-based learning experiences, 2) study early childhood's creative thinking's behavior during implementing the activities, 3) compare the effect of social development before and after creative art activities by project-based learning experiences, and 4) study the social development's behavior during organizing from the creative art activities by project-based learning experiences. The samples were 25 students in kindergarten level 3 from a cluster random sampling. The research instruments used consisted of 1) the plans for activities by project-based learning experiences, 2) the test for Creative Thinking Drawing Production by Jellen and Urban, 3) the behavioral observation for creative thinking of early childhood, 4) the assessment for early childhood's social development, and 5) the behavioral observation for early childhood's social development. Data analysis was employed by using percentage, mean, standard deviation and t-test dependent.

The research findings were as follows: 1) Creative thinking of students after the activities was higher than before the activities with a statistic significantly at .05 level, 2) Creative thinking's behavior of students who attended after creative art activities by project-based learning experiences was at a good level, 3) Social development of students after the activities was higher than before the activities with a statistic significant at .05 level, and 4) Social development's behavior of students who participated in creative art activities by project-based learning experiences was improved.

Keywords

Creative Art, Project Approach, Creative Thinking, Social Development

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเด็กปฐมวัยมีการเรียนรู้และเข้าถึงเทคโนโลยีได้อย่างง่ายดาย โดยเฉพาะโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Smart Phone) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ พ่อแม่ และผู้ปกครอง ให้เด็กเข้าถึงจนไม่สามารถถึงความสนใจของเด็กออกจากเทคโนโลยีเหล่านั้นได้ เด็กขาดการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ ให้เติบโตเหมาะสมตามวัย ตั้งแต่เทคโนโลยีเริ่มเข้ามามีบทบาทกับเด็กปฐมวัย ส่งผลเสียกับการทำงานของสมอง เนื่องจากสมองของเด็กเรียนรู้จากการมีประสบการณ์

ตรง โดยเป็นการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส เทคโนโลยีที่นำมาใช้กับเด็กปฐมวัยมีลักษณะเป็นภาพสองมิติ เป็นการสื่อสารทางเดียว (one way communication) ทำให้กระทบต่อการทำงานของสมองซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่ปลายปี พุทธศักราช 2563 – 2564 ผลการสำรวจของกรมอนามัย เขตสุขภาพที่ 11 ซึ่งมีจังหวัด นครศรีธรรมราชร่วมด้วย ประจำปีพุทธศักราช 2564 พบว่า เด็กปฐมวัยในเขตสุขภาพที่ 11 มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ร้อยละ 39.87 โดยล่าช้าด้านภาษามากที่สุด ร้อยละ 26.63 รองลงมา คือ ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ด้านสังคมและการช่วยตัวเอง และด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ร้อยละ 11.00 ร้อยละ 8.13 และร้อยละ 6.63 ตามลำดับ (Ministry of Public Health, Department of Health, 2021) ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านสติปัญญา และพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย จึงมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เพื่อแก้ปัญหามีผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญของพัฒนาการทางด้านสังคม ดังจะเห็นได้ในหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย ปีพุทธศักราช 2560 โดยกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 3-6 ปี คือ เด็กอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (Ministry of Education, 2016) และเด็กในวัย 5-6 ปี เป็นวัยที่เรียนรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นจากสิ่งรอบตัว เด็กวัยนี้ต้องการตัวแบบด้านสังคมและจริยธรรม เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมเพราะเด็กเริ่มมีการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักการให้และการรับ ดังนั้นครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมทาง สังคมที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้เด็กเกิดความไว้วางใจในผู้อื่นเมื่ออยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกัน และกันในการทำงาน การแบ่งปันสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเหล่านี้เป็น สิ่งที่แสดงให้เห็นลำดับการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย

จากปัญหาพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่พบรองลงมา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัญหา ที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ มีความสำคัญที่เด็กต้องได้รับการพัฒนาเช่นกัน เพราะเด็กที่มีความคิด สร้างสรรค์จะเป็นผู้นำของสังคมสามารถนำความคิดสร้างสรรค์ของตนเองมาใช้ให้เกิดประโยชน์และ นำสันติสุขมาสู่สังคมของเด็กได้อย่างเต็มที่ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ตามทฤษฎี พัฒนาการของอีริกสัน (Erikson, 2013) กล่าวไว้ว่า เด็กวัย 3-6 ปี เป็นระยะที่เด็กมีความคิด สร้างสรรค์ ถ้าเด็กได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการคิดทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเสรีจะทำให้เด็ก พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กถูกจำกัดควบคุมการคิดและการกระทำ เด็กก็จะ รู้สึกอายและไม่กล้าทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็ก โดยให้มีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่วัยเด็ก การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ต้องเริ่มโดยการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

การส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กปฐมวัยสามารถทำได้โดยการ จัด ประสบการณ์ด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ต่าง ๆ เช่น การวาดภาพ ระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การตัด ฉีก ปะ และการดิษฐ์สิ่งประดิษฐ์ เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด มีจินตนาการและแสวงหาคำตอบ ด้วยตนเอง แนวการจัดการประสบการณ์และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยเน้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตัดสินใจด้วยตนเองอย่างเหมาะสมตามวัย โดยจัด ประสบการณ์และกิจกรรมให้มีความหลากหลาย เน้นกระบวนการคิดและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาเด็กให้มีความคิดสร้างสรรค์ควบคู่กับการพัฒนาด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ครูควรจัด

ประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กสามารถระดมความคิดใหม่ ๆ ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและแสดงออกถึงความคิดริเริ่มผ่านผลงานศิลปะสร้างสรรค์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เลิศ อานนทนะ (Jariya, 2010) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปะเพื่อพัฒนาการทางสังคมให้แก่เด็กอย่างเหมาะสม ได้แก่ การจัดกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) ทำให้เด็กเรียนรู้และฝึกหัดด้านสังคม เช่น การวางแผนงานหรือปรึกษาหารือ การร่วมมือร่วมใจ การประนีประนอม การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ฯลฯ มีผลให้เด็กลดความต้องการของตนเอง เมื่อต้องการอยู่ร่วมในการทำงานร่วมกับเพื่อนหรือพี่น้องของตนที่แต่ละคนมีความสนใจแตกต่างกัน

การจัดประสบการณ์แบบโครงการ (Project Approach) เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาการด้านสังคม เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภายใต้บรรยากาศที่เป็นมิตร มีอิสระเสรี ให้เกียรติ ที่มีสิทธิเท่าเทียมกันทุกคน สร้างความรู้สึกที่มั่นคงกล้าคิดกล้าแสดงกล้าลงมือทำ มีครูผู้สอนเป็นผู้คอยให้ความสนับสนุน คอยช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ ครูจะไม่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ แต่จะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เอื้อให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องราวที่เป็นความสนใจและท้าทายความสามารถของเด็ก (Nampung, 2016) การจัดประสบการณ์แบบโครงการว่า เป็นการศึกษาอย่างลึกซึ้งในหัวข้อที่เด็กสนใจ มีคุณค่าในการเรียนรู้ โครงการมีความเกี่ยวข้องในการพัฒนาสติปัญญา การศึกษาวิชาต่าง ๆ ทักษะทางสังคม ความสามารถที่เน้นการทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากกว่าการแข่งขัน ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมและเปิดโอกาสให้เด็กได้อยู่ในกลุ่มและทำงานร่วมกันกับเพื่อนอีกด้วย

จากการศึกษารูปแบบของการจัดประสบการณ์ทั้ง 2 รูปแบบ พบว่า กระบวนการของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ มีความน่าสนใจ ในการนำมาพัฒนาการด้านสังคมและความคิดสร้างสรรค์ ครูผู้สอนออกแบบการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ออกเป็น 3 ระยะตามรูปแบบของโครงการ ให้เป็นไปตามขั้นตอน มุ่งเน้นให้เด็กได้เรียนรู้การวางแผน ค้นคว้า ทดลองการทำงานร่วมกันและการแก้ปัญหาร่วมกัน เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝน มีจินตนาการพัฒนาความเชื่อมั่น และสร้างนิสัยการทำงานร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 ของโรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับปฐมวัย พ.ศ. 2560 ที่ต้องการให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ มีทักษะชีวิต มีทักษะการคิด แสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Ministry of Education, 2016)

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
2. พฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นอย่างไร
3. พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. พฤติกรรมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ
3. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ
4. เพื่อศึกษาพฤติกรรมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา แผนกอนุบาล อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 8 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 210 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 3 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 ความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิด ยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ
 - 2.2 พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ได้แก่ การช่วยเหลือ การให้ความร่วมมือ การปฏิสัมพันธ์ และการกล้าแสดงออก

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยประกอบด้วย

1. แผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ มีวิธีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เพื่อนำมาเป็นแนวทางการจัดทำแผนการจัดกิจกรรม
 - 1.2 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ประกอบด้วยขั้นตอนดำเนินกิจกรรมเป็น 3 ระยะของโครงการ
 - 1.3 นำแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง

เกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ ผลการประเมินคุณภาพ พบว่า มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$)

1.4 ผู้วิจัยนำแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงตามทีปรับปรุงเหมาะสมแล้ว ไปจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

2. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของเยลเลนและเออร์บัน (Jellen & Urban, 1986) โดยนำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ไปทดลองใช้เพื่อยืนยันคุณภาพของเครื่องมือสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของเยลเลนและเออร์บัน (Jellen & Urban)

2.2 นำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของเยลเลนและเออร์บัน (Jellen & Urban) ไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน มาตรวจให้คะแนน เพื่อหาคุณภาพค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของเยลเลนและเออร์บัน (Jellen & Urban) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอล (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77

2.3 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของเยลเลนและเออร์บัน (Jellen & Urban) ไปทดลองใช้กับเด็กกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยมีวิธีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย แบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

3.2 นำแบบสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 จึงนำไปใช้ทดลอง

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ตามทีปรับปรุงเหมาะสมแล้ว เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลพฤติกรรมที่แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

4. แบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย มีวิธีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

4.1 ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

4.2 นำแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ปรับปรุงแก้ไขไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัด และการประเมินตรวจเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของแบบประเมินจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.67-1.00 จึงนำไปใช้ทดลอง

4.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน

เพื่อหาคุณภาพค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71

4.4 ผู้วิจัยนำแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคม ไปใช้เพื่อเก็บข้อมูลพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

5. แบบสังเกตพฤติกรรมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย มีวิธีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

5.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

5.2 นำแบบสังเกตพฤติกรรมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 จึงนำไปใช้

5.3 ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ตามที่ปรับปรุงเหมาะสมแล้ว นำไปใช้เก็บข้อมูลพฤติกรรมที่แสดงถึงพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยจากแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test แบบ Dependent Samples)

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยขณะได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. วิเคราะห์ข้อมูลพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยจากแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านสังคมก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test แบบ Dependent Samples)

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยขณะได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งการทดลอง (Quasi Experimental Design) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว มีขั้นตอนการทดลอง 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ด้วยแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (pretest) ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม 45-60 นาที แต่ยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของเด็ก

1.2 ผู้วิจัยประเมินความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (pretest) ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 30 นาที

2. ขั้นตอนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการกับกลุ่มตัวอย่างตามแผนการสอน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพัฒนาการด้านสังคมและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยระหว่างการทดลอง โดยใช้การสังเกต การซักถาม ตรวจสอบผลงานและบันทึกผลในแบบบันทึกพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์และแบบบันทึกพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ดำเนินกิจกรรม จำนวน 1 โครงการ เวลาในการทดลอง 10 แผน ใช้เวลา 10 วัน วันละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวมเวลาทั้งสิ้นจำนวน 15 ชั่วโมง

3. ขั้นตอนหลังการทดลอง

3.1 ผู้วิจัยประเมินความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ฉบับที่ใช้ประเมินก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง เพื่อเป็นคะแนนหลังการทดลอง (posttest) ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 30 นาที

3.2 ผู้วิจัยประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ด้วยแบบประเมินฉบับที่ใช้ประเมินก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่างอีกครั้ง เพื่อเป็นคะแนนหลังการทดลอง (posttest) ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 45-60 นาที แต่ยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของเด็ก

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ผ่านแบบโครงการที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยนำเสนอได้เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

1.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลคะแนนของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากผลการวาดภาพของเจเลนและเออร์บัน ทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ดังตารางที่ 1 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการแยกรายด้านและภาพรวม (n=25)

ความคิดสร้างสรรค์	คะแนนเต็ม	ก่อนจัดกิจกรรม		หลังจัดกิจกรรม		t-test	p-value
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1.ความคิดริเริ่ม	36	18.68	7.73	30.28	4.13	7.55*	.000
2.ความคิดคล่องแคล่ว	6	4.48	1.81	3.56	1.96	-2.04*	.052
3.ความคิดยืดหยุ่น	12	2.76	4.17	9.68	1.93	7.96*	.000
4.ความคิดละเอียดลออ	24	6.72	4.36	14.68	2.08	10.02*	.000
เฉลี่ย		32.64	13.51	58.20	6.90	10.41*	.000
ร้อยละ		45.33		80.83			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 แสดงผลเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 32.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.51 คิดเป็นร้อยละ 45.33 และหลังการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 58.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.90 คิดเป็นร้อยละ 80.83 และผลทดสอบความแตกต่างของความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

1.2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ทั้ง 3 ระยะ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยระหว่างรับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการแยกรายด้าน 4 ด้าน (คะแนนเต็ม 12 คะแนน)

ระยะของโครงการ	ความคิดสร้างสรรค์				รวม	ร้อยละ	คุณภาพ
	ความคิดริเริ่ม	ความคิดคล่องแคล่ว	ความคิดยืดหยุ่น	ความคิดละเอียดลออ			
ระยะที่ 1	1.40	1.60	1.40	1.50	5.90	49.17	พอใช้
ระยะที่ 2	2.40	2.17	1.88	2.14	8.59	78.33	พอใช้
ระยะที่ 3	3.00	2.20	2.40	2.80	10.40	86.67	ดี

จากตารางที่ 2 แสดงคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยขณะได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ทั้ง 3 ระยะ มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด

คือ ระยะที่ 3 ของโครงการ ระดับคุณภาพ ความคิดสร้างสรรค์ดี เท่ากับ ร้อยละ 86.67 คะแนนเฉลี่ย รองลงมาคือ ระยะที่ 2 ของโครงการ ระดับคุณภาพ ความคิดสร้างสรรค์พอใช้ คิดเป็นร้อยละ 78.33 และคะแนนเฉลี่ยสุดท้ายคือ ระยะที่ 1 ของโครงการ ระดับคุณภาพ ความคิดสร้างสรรค์พอใช้ คิดเป็นร้อยละ 49.17 ดังนั้น จากการสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่ามีการพัฒนาขึ้นในทุกๆระยะของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

2.1 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลคะแนนของแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ (t-test) ดังตารางที่ 3 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการแยกรายด้าน 4 ด้าน (n= 25)

พัฒนาการด้านสังคม	คะแนนเต็ม	ก่อนจัดกิจกรรม		หลังจัดกิจกรรม		t-test	p-value
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1.การช่วยเหลือ	9	5.52	1.50	8.76	0.44	10.74*	.000
2.การให้ความร่วมมือ	9	4.24	1.26	8.68	0.85	14.26*	.000
3.การปฏิสัมพันธ์	9	4.76	0.97	8.80	0.50	20.65*	.000
4.การกล้าแสดงออก	9	5.80	1.80	8.52	0.65	8.39*	.000
เฉลี่ย		20.32	3.42	34.76	1.48	21.06*	.000
ร้อยละ		56.44		96.56			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แสดงผลเปรียบเทียบพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ย 20.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.42 คิดเป็นร้อยละ 56.44 และหลังการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 34.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.48 คิดเป็นร้อยละ 96.56 และผลทดสอบความแตกต่างของพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

2.2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

จากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มทดลองด้วยตนเอง พบว่า การสังเกตพฤติกรรมพัฒนาการด้านสังคมในระยะเริ่มต้น จนถึงระยะสรุปโครงการนี้ พบว่าเด็กมีแนวโน้มพัฒนาขึ้น ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1) การช่วยเหลือ เด็กมีน้ำใจต่อผู้อื่น รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่การให้คำแนะนำหรือสนับสนุน เด็กช่วยเหลือเพื่อนในการหยิบอุปกรณ์สิ่งของที่ต้องใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้เพื่อนปฏิบัติกิจกรรมได้ประสบความสำเร็จ ตลอดจนกระทั่งเด็กช่วยเก็บอุปกรณ์ภายในกลุ่มหลังทำกิจกรรม

2) การให้ความร่วมมือ เด็กแสดงออกในการยอมรับฟังเด็กยอมรับข้อตกลงของกลุ่มด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติตามกฎ-กติกาในการทำกิจกรรมภายในกลุ่ม เด็กทำหน้าที่ของตนในกลุ่มด้วยความเต็มใจ และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อนจนสำเร็จ

3) การปฏิสัมพันธ์ เด็กมีพฤติกรรมที่ยอมรับฟังและสามารถทำงานร่วมมือกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยการให้คำแนะนำเพื่อนในการทำกิจกรรมและเข้าให้หน้าที่ของตนในฐานะเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความประนีประนอมแก้ไขปัญหาโดยปราศจากการใช้ความรุนแรง

4) การกล้าแสดงออก เด็กมีพฤติกรรมของเด็กที่กล้าตัดสินใจและกล้าแก้ปัญหาด้วยตนเอง แสดงออกทางวาจาและท่าทางด้วยความมั่นใจ มองและสบตาผู้อื่นในขณะพูดหรือแสดงออก และเด็กสามารถบอกหรือแสดงความรู้สึกของตนให้ผู้อื่นรับรู้ด้วยความมั่นใจ

สรุปพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงที่พัฒนาขึ้นในทุกระยะของการจัดประสบการณ์แบบโครงการทั้ง 3 ระยะ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย อภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เป็นรูปแบบของกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ที่เด็กสนใจเรียนรู้ ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง โดยจัดให้มีกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ทั้ง 3 ระยะของการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความคิดริเริ่ม 2) ความคิดคล่องแคล่ว 3) ความคิดยืดหยุ่น และ 4) ความคิดละเอียดลออ ผู้วิจัยพบว่า เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ก่อนการจัดประสบการณ์ในระดับพอใช้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการมาพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นรูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่นำกิจกรรมศิลปะต่าง ๆ มาทำกิจกรรมให้สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่ศึกษาและมีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ยิ่งส่งผลดีต่อกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Natchaya (2020) ได้ศึกษา

การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของ Williams วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของ Williams และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยต่อการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนสาธิตคริสเตียนวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า 1 เด็กปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์หลังจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) เด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมศิลปะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.53$, $SD = 0.89$) และสอดคล้องกับ Sineenat & Orathai (2021) ได้ศึกษาการส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโดยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากกล่องงานประดิษฐ์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร วัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาเปรียบเทียบทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากกล่องงานประดิษฐ์ กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชาย 18 คน และนักเรียนหญิง 13 คน รวมทั้งหมด จำนวน 31 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เขต 1 จังหวัดกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2562 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะความคิดสร้างสรรค์และหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 8.58 และ 11.71 ตามลำดับ หลังจากศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ครูพบว่าแนวทางการศึกษาทำให้คุณครูจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ความคิดสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ตามแผนการเรียนการสอนของเด็ก ๆ เพื่อสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ที่ได้รับการพัฒนาในตลอดระยะของระยะพัฒนาโครงการเด็ก ๆ มีผลงานใต้ท้องทะเลที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของงานกลุ่มร่วมกัน จากการเลือกทำกิจกรรมศิลปะหลากหลายรูปแบบ ซึ่งมีประเภทของการทำศิลปะ ได้แก่ การฉีก ตัด ปะ การปั้น และการประดิษฐ์ เกิดเป็นผลงานชิ้นใหม่และน่าสนใจ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ผลงานชิ้นใหม่ที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของการทำงานกลุ่ม

2. พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากการจัดประสบการณ์ของคุณครูช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ประเด็น 4 ได้แก่ 1) การช่วยเหลือ 2) การให้ความร่วมมือ 3) การปฏิสัมพันธ์ และ 4) การกล้าแสดงออก เพราะผู้วิจัยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยแบ่งให้เด็กทำชิ้นงานเป็นผลงานกลุ่ม ทั้ง 3 ระยะของการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เด็กทำกิจกรรมศิลปะร่วมกันอย่างมีเป้าหมาย กล้าตัดสินใจ กำหนดข้อตกลง ปฏิบัติตามกฎหมาย-กติกาในการทำกิจกรรมภายในกลุ่ม การมีน้ำใจต่อผู้อื่น รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่การให้คำแนะนำหรือสนับสนุน มีความประนีประนอม กล้าแก้ปัญหาโดยปราศจากการใช้ความรุนแรง และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกันจนสำเร็จ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การทำกิจกรรมศิลปะเป็นกลุ่ม ร่วมมือกัน จนเกิดเป็นผลงานที่แปลกใหม่

ดังนั้นการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ Guilford (1967) กล่าวว่า คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ ต้องมีความฉับไวที่จะรับรู้ปัญหา เห็นปัญหา สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดใหม่ ๆ ได้ง่าย มีความสามารถที่จะสร้างหรือแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ และปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Nutcharee (2018) ได้ศึกษาการพัฒนาด้านทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคปของเด็กโรงเรียนอนุบาลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว จังหวัดชัยภูมิ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับเด็กปฐมวัยโดยเฉลี่ยรวมและแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการร่วมมือและการแบ่งปันที่ได้รับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบไฮสโคป ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 3 - 4 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนอนุบาลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวไฮสโคป มีพัฒนาการ

ด้านสังคมโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสถิติระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความร่วมมือ และด้านการแบ่งปัน พบว่าระดับคะแนนพัฒนาการด้านสังคมทั้ง 2 ด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี และกิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมหนึ่ง ที่ฝึกให้เด็กรู้จักนำเอาธรรมชาติของตนเองที่มีอยู่มาใช้เก็บเกี่ยวความรู้ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวโดยเฉพาะความรู้อันจะเป็นพื้นฐานพัฒนาพฤติกรรมทางสุนทรียภาพให้แก่ตน นอกจากนี้เด็กยังได้ประสบการณ์ทางสังคมหรือความรู้ทางอ้อมที่ได้จากงานศิลปะ เช่น ประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ รู้จักวัสดุต่าง ๆ ซึ่งเด็กได้เกิดการพัฒนาพัฒนาการด้านสังคมของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Pilaiporn & Chutikan (2021) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีผลต่อพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย วัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีผลต่อพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยอายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนเทศบาล 1 (เกริกกฤตยาอุปถัมภ์) จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 17 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลการจัดกิจกรรมศิลปะแบบกลุ่มที่มีผลต่อพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน มีคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนจัดกิจกรรมเป็น 7.18 และ 1.42 ตามลำดับ คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังจัดกิจกรรมเป็น 8.88 และ 0.33 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ควรจัดกิจกรรมศิลปะที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ มีการออกแบบกระบวนการที่พัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดและหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย

1.2 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การพัฒนาพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ควรจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยได้มีส่วนร่วมทำงานด้วยกันเป็นกลุ่ม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ กับการพัฒนาความสามารถในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านพัฒนาการอารมณ์-จิตใจ เป็นต้น

2.2 ควรนำการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ไปใช้กับระดับการศึกษาอื่น ๆ หรือนำไปใช้ร่วมกับวิชาอื่น ๆ ในระดับที่สูงขึ้น

2.3 การจัดประสบการณ์แบบโครงการระยะที่ 1 เริ่มต้นโครงการ เป็นระยะที่สังเกตพฤติกรรมและบันทึกปัญหาต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของเด็ก ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของเด็ก ๆ นำไปสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และระยะที่ 3 สรุปโครงการ เด็กเกิดการพัฒนาตามกระบวนการของแนวคิดและทฤษฎี

References

- Erikson, E. H. (2013). *Childhood and Society*. New York: Morton.
- Guilford, J. P. (1967). *The Nature of human intelligence*. New York: McGraw-Hill.
- Jariya, S. (2010). *kānphatthana samphanthaphāp thāng sangkhom khōng dek pathommawai dōi kānchat kitchakam kān wāt phāp tōtōem chāk phāp pa tit pen klum* [The Development of Social Relations of Young Children's Drawing with Collage Picture Activities in Group]. Master thesis, Srinakharinwirot University.
- Jellen, G. & Urban, K. (1986). Test for Creative Thinking Drawing Production. *The Creative Child and Adult Quarterly*. 11(8), 107-155.
- Ministry of Education. (2016). *laksūt kānsuksā pathommawai Phō, Sō, sōngphanhārojhoksip* [Early childhood education curriculum 2017]. Bangkok: Ministry of Education.
- Ministry of Public Health, Department of Health. (2021). *raingān kānsuksā patchai thī song phon tō phatthanakān khōng dek dek pathommawai sōngphanyisip'et* [Report on the study of factors affecting child development. Early childhood 2021]. Bangkok: CG Tool Company Limited
- Natchaya, H. (2020). *kānphatthana khwāmkhīt sāngsan khōng kok 'on wai rian dūai kānchat kitchakam sinlapa sāngsan chāk wi lō liām* [Creative Thinking Development of Preschool Children by Organizing Creative Art Activities Based on Williams]. Master's thesis, Sakon Nakhon Rajabhat University.
- Nampung, L. (2016). *kānphatthana thaksa kān kae panhā choeng sāngsan dōi nāothāng khōng ngān samrap dek pathommawai* [The Development of Creative problem-solving skills by project approach for early childhood]. Master's thesis, Silpakorn University.
- Nutcharee, M. (2018). *kānphatthana khwāmkhīt sāngsan dūai C - K Theory: mummōng chāk phūchiēochān læ naksuksā parinyā trī* [The Social Development for Early Childhood Students by Organizing High Scope Approach of Ban Khai Muen Pao Kindergarten School at Chaiyaphum Province]. *Journal of Education Sakon Nakhon Rajabhat University*. (1)1, 40-49. Retrieved from <http://human.skru.ac.th/husoconference/conf1/pp16.pdf>

- Pilaiporn, S. & Chutikan, I. (2021). phon kānčhat kitchakam sinlapa bæp klum thī mī phon tō phatthanākān dān sangkhom khōng dek pathommawai [Effects of group art activities on social development of young children]. raīngān sūp nūāngčhāk kān prachum wichākān radap chāt samrap naksuksā mahāwitthayālai rāchaphat Kamphāēng Phet khrang thī nung [Report from the 1st Academic Conference for Kamphaeng Phet Rajabhat University students]. Retrieved from <https://research.kpru.ac.th/research2/pages/filere/2342021-03-04.pdf>
- Sineenat, B. & Orathai, A. (2021). Kānsongsoēmthaksakhwāmkhitsāngsan khōng dekpathomwai dōikitkamsinlapasāngsan čhākkon‘ongngānpradit khōngnakriānnoṇubānpithī Sām/sōng Rōngriān‘anubān kamphāēngphet [Promoting creative thinking of early childhood by creating creative art activities from craft boxes Of Kindergarten students Year 3/2 Anuban Kamphaengphet School]. raīngān sūp nūāngčhāk kān prachum wichākān radap chāt samrap naksuksā mahāwitthayālai rāchaphat Kamphāēng Phet khrang thī nung [Report from the 1st Academic Conference for Kamphaeng Phet Rajabhat University students]. Retrieved from <https://research.kpru.ac.th/research2/pages/filere/1912021-03-04.pdf>